

การเขียนส่วนอ้างอิง

เชิงอรรถ (Footnotes)

เชิงอรรถ คือการอ้างอิงข้อความบางตอนที่คัดลอกจากหนังสือและบทความ อาจเลือกเฉพาะย่อหน้าหนึ่งข้อความเพียง 2-3 บรรทัด คำพูดของนักวิชาการคนใดคนหนึ่ง หรือศัพท์วิชาการที่มีผู้บัญญัติไว้ เชิงอรรถอาจเป็นข้อความที่อธิบายเพิ่มเพื่อช่วยให้อ่านเข้าใจดีขึ้น

พิมพ์ไว้ต่อจากเนื้อหาที่อ้างอิง หน้าที่มีการอ้างอิง
หรืออาจพิมพ์ไว้ท้ายบทแต่ละบท โดยมีเลขกำกับท้าย
ข้อความที่อ้าง และ โยงไปที่เชิงอรรถ

การคัดลอกข้อความ

ข้อความที่คัดลอกมีความยาวไม่เกิน 3 บรรทัด ให้
คัดลอกข้อความในเครื่องหมาย อัฒประภาคคู่ “ ”
แทรกในเนื้อหาของงานวิจัย

ตัวอย่าง

ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคนั้นมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่เสมอ ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากระบบการบริหารงาน โดยเฉพาะระเบียบต่าง ๆ ดังเช่นที่นิพนธ์ บุญญภัทโร (2529 : 51) กล่าวไว้ว่า “ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มีการติดต่อสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักประกันในการใช้กฎเกณฑ์ ผู้ปฏิบัติราชการสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองได้น้อย..”

๒๒
ถ้าขอความที่คัดลอกมา มีข้อความอื่นที่คัดลอกมา ซ่อนอยู่อีก ให้ใส่เครื่องหมายอัญประกาศเดี่ยว ‘ ’ สำหรับข้อความที่ซ่อนอยู่นั้น

ข้อความที่คัดลอกมีความยาวเกินกว่า 3 บรรทัดให้ยกข้อ
ความที่คัดลอกมาพิมพ์ขึ้นบรรทัดใหม่ โดยย่อหน้าเว้นระยะ
เข้าไป 4 ตัวอักษรทุกบรรทัด
กรณีที่มีย่อหน้าในข้อความที่คัดลอกมาให้ย่อหน้าเข้ามาอีก 2
ตัวอักษร และให้ใส่เครื่องหมายจุด 3 จุดแทนข้อความที่ตัด
ออก

การอ้างอิงในเนื้อหาเพื่อระบุที่มา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การอ้างอิงแบบแทรกปนในเนื้อหา ระบบลำดับหมายเลข

.....(5)

(5) L.R. Rabiner and B.H. Juang. Fundamentals of Speech Recognition. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ, 1993.

ชื่อผู้แต่ง อักษรย่อชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) 2 คน ใส่ and ก่อนชื่อคนสุดท้าย ชื่อเรื่อง. ชื่อสำนักพิมพ์, ชื่อเมือง, ชื่อรัฐ (ถ้ามี), ปีที่พิมพ์.

อ้างอิงจากวารสาร

...(6)

(6) S. Habinc and P. Sinander. Using VHDL for Board Level Simulation. *IEEE Design and Test of Computers*, 13:66-77, September 1996.

ชื่อผู้แต่ง อักษรย่อชื่อตัว นามสกุล. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร(ตัวเอียง),ปีที่(Volume): หน้าที่-หน้าที่, เดือน ปี.

ชื่อผู้แต่งต่างประเทศเขียนชื่อต้นเป็นชื่อเต็มก็ได้

วารสารฉบับพิเศษ

.....(1)

(1) A.Dollas and N.Kanopoulos. Reducing the Time to Market Through Rapid Prototypeing. *IEEE Computer: introduction to the special issue on “Rapid Prototyping of Microelectronic Systems”*. pages 14-15, February 1995.

ชื่อผู้แต่ง อักษรย่อชื่อตัว ตามด้วยนามสกุล มากกว่า 2 คน คั่นด้วย , and ชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร (พิมพ์ตัวเอียง) “ชื่อ Special issue” (ในเครื่องหมายคำพูดตัวเอียง). หน้าที่อ้างอิง, เดือน ปี.

วารสารการประชุม

...(3)

(3) J.W. Picone. Signal Modeling Techniques in Speech Recognition. Proceedings of the IEEE, 81(9): 1215-1247, 1993.

ชื่อผู้แต่ง. ชื่อบทความที่เสนอในการประชุม. ชื่อวารสารการประชุม, ปีที่(เล่ม หรือฉบับที่): หน้าที่-หน้าที่, ปีที่พิมพ์.

2. การอ้างอิงแบบแทรกปนในเนื้อหา ระบบนาม-ปี(Name – Year System) (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : หน้าอ้างอิง)

ตัวอย่าง (สมยศ นาวิกาน, 2524 : 234)

(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะบัณฑิตวิทยาลัย, 2535 : 12-23)

ชื่อผู้แต่งที่เป็นสถาบัน หากสถาบันนั้นมีอักษรย่อที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ให้ใช้อักษรย่อของสถาบันนั้นได้ในการอ้างอิงครั้งต่อมา แต่การอ้างอิงครั้งแรกให้ใช้ชื่อเต็ม

(ก.พ., 2523 : 10-11)

อ้างอิงหลังข้อความหรือข้อมูล

.....(ยงยุทธ, 2539 : 14) หรือ (ยงยุทธ, 2539) หรือ
(ยงยุทธ รักไทย, 2539 : 14) หรือ (ยงยุทธ รักไทย. 2539)

หมายความว่า ข้อความนั้นมาจากเอกสารที่แต่งโดย ยงยุทธ
รักไทย เมื่อ พ.ศ. 2539 หน้า 14 หรือแต่งโดย ยงยุทธ เมื่อ
พ.ศ. 2539

อ้างอิงหน้าข้อความหรือข้อมูล

ทำนอง สิงคาลวณิช (2526 : 58) กล่าวว่า...

ทำนอง สิงคาลวณิช (2526) ได้กล่าวว่า.....

ซึ่งหมายความว่า ข้อความหลังจากนั้น มาจากเอกสารที่แต่งโดย ทำนอง สิงคาลวณิช เมื่อ พ.ศ. 2526 หน้า 58 หรือแต่งโดย ทำนอง สิงคาลวณิช เมื่อ พ.ศ. 2526

อรพรรณ ลีอบุญธวัชชัย (2543: 2) เสนอว่า การคิดเป็น
กระบวนการในการประมวลข้อมูลความรู้เพื่อให้เกิดสิ่งที่ดีขึ้น
ถูกต้อง ชัดเจนและสร้างสรรค์ ...

Read (1972 a: 15 – 17) อธิบายถึงลำดับขั้นในการ
เตรียมทำรายงานดังนี้...

กรณีหนังสือที่อ้างมีหลายเล่มจบ ให้ใส่ว่าเป็นเล่มใดด้วย

.....(พระบริรักษ์อภิบาล, 2496, เล่ม 3)

เอกสารที่มีผู้แต่ง มากกว่า 1 แต่ไม่มากกว่า 3 คน

นภาพร ชโยวรรณ และจอห์น โนเดล (2539: 26) ศึกษาพบว่าผู้สูงอายุที่เป็นบิดาอายุ 85 ปีขึ้นไปกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53) อยู่กับบุตร

คณิต มีสมมนต์, แสงว โพรธีเงิน น และสนอง คำนสิทธิ์ (2502: 25) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของแม่เหล็กว่า “

.....กรณีกว่า 2 คน และอ้างเป็นครั้งที่สอง

คณิต มีสมมนต์ และคณะ (2502: 27) สรุปไว้ดังนี้...

Case, Borgman, and Meadow (1986: 51) stated : “.....”

Writing is one way of making meaning from experience for ourselves and for others (Case et al., 1986: 31)

2 กรณีข้างล่าง เป็นเอกสารคนละเล่ม ถ้าอ้างอิงในรายงานเดียวกัน
การใช้ et al. ให้ระบุชื่อทุกคน ทุกครั้งเพื่อป้องกันความสับสน

Bradley, Ramirez, and Soo (1983)...

Bradley, Soo and Brown (1983)...

มีผู้แต่งมากกว่า 3 คนการอ้างถึง**ทุกครั้ง** ระบุเฉพาะนามผู้แต่งคนแรก พร้อมคำ **และคณะ** หรือ **และคนอื่นๆ** สำหรับเอกสารภาษาไทย และ et al. หรือ and others สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ กรณีชื่อซ้ำกัน ให้ระบุจนถึงผู้มีชื่อไม่ซ้ำ

Takac, Schaefer, Maloney, Bryant, Cron, and Wang (1982)

Takac, Schaefer, Bryant, Wood, Maloney, and Cron (1982)

Takac, Schaefer, Maloney et al. (1982)

Takac, Schaefer, Bryant et al. (1982)

ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะวิศวกรรมศาสตร์, 2539: 21)

(กระทรวงมหาดไทย, สำนักนโยบายและแผน, 2538: 13)

เอกสารหลายเรื่อง เขียนโดยผู้แต่งคนเดียวกัน ปีที่พิมพ์ต่างกัน

(บุญยงค์ เกศเทศ, 2516: 74, **2520: 18-20**, 2523: 14 - 15)

(กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2520ก: 3-34, **2520ข: 64**)

(Bruce, 1980a: 4, **1980b: 4**, 1980b: 10, **1980c: 18**)

อ้างอิงเอกสารหลายเรื่อง โดยผู้แต่งหลายคน

นามผู้แต่ง ตามลำดับอักษร ปีที่พิมพ์ ค้นแต่ละเรื่องด้วย ;

(เจือ สตะเวทิน, 2516ข: 143; ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ
ประภาศรี สีหอำไพ, 2519: 98 - 100; ทองสุข นาคโรจน์,
2519: 83; เปลื้อง ณ นคร, 2512: 10 - 15)

(Fiedler, 1967: 15; Kast and Rosenzweig, 1973: 46-49;
Thompson, 1967: 125; Woodward, 1965: 77 - 78)

เอกสารหลายชื่อเรื่อง มีทั้งผู้แต่งไทยและต่างประเทศ

ให้อ้างชื่อผู้แต่งที่เป็นภาษาไทยจนครบ แล้วตามด้วยชื่อผู้แต่งที่
เป็นภาษาต่างประเทศ

เอกสารที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง

ใช้ชื่อเรื่อง

(ภูมิศาสตร์แห่งทวีปเอเชีย, 2482: 15-16)

(“Study Finds,” 1982: 27)

ใช้ชื่อบรรณาธิการหรือผู้รวบรวมถ้าทราบ

(Anderson, ed., 1950: 143)

(Livingstone, comp., 1985: 29)

(ทวน วิริยาภรณ์, บรรณาธิการ, 2505: 60)

(ว.ณ ประมวญมารค, ผู้รวบรวม, 2489: 564-570)

เอกสารอ้างอิงที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ระบุคำว่า “n.d.”
หรือ “ม.ป.ป.” แทนปีที่พิมพ์

(ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม, ม.ป.ป. : 23-47)

อ้างอิงเอกสารที่อ้างถึงในเอกสารอื่น

(พระยาอนุমানราชชน อ้างถึงใน สายจิตต์ เหมินทร์,
2507: 25 - 26)

(Bradford, cited in Deutsch, 1943: 43)

เอกสารพิเศษหรือสื่อลักษณะอื่น

ต้นฉบับตัวเขียน รายการวิทยุ โทรทัศน์ สไลด์ फिल्म
สตริปส์ เทป แผนที่ เป็นต้น ให้ระบุลักษณะของ
เอกสารพิเศษหรือสื่ออื่นๆ

(“การเกต.” สมุดไทยขาว อักษรไทยเส้นดินสอดำ, 1: 55)

(กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ราชการโทรทัศน ชุติ “มรดกไทย”)

(กรมส่งเสริมการเกษตร, สไลด์)

(ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, เทปตลับ)

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ก. สมุดไทยดำอักษรไทย
เส้นธง: 42 - 43)

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ข. สมุดไทยดำอักษรไทย
เส้นธง: 24 - 44)

อ้างจากเว็บไซต์

(www.mat.or.th/news_detail.php?news_id=1054,2550)

การตี อสารระหว่างบุคคล จดหมาย บันทึกการสนทนา การสัมภาษณ์ ฯลฯ ระบุชื่อที่ผู้เขียนรายงานสื่อสารด้วย พร้อมวันที่ถ้าทำได้

P.K. Nought (personal communication, April 10, 1983)

mentioned...

(Wichai Sangsakda, interview, January 8, 1992)

(เสนอ อินทรสุขศรี, จดหมาย, 10 มกราคม 2530)

ส่วนประกอบตอนท้ายของรายงาน

บรรณานุกรม (Bibliography)

เอกสาร หลักฐาน อ้างอิงที่นำมาใช้ ในการเขียนรายงาน เป็นที่รวบรวมหลักฐานของเอกสารทั้งที่ผู้เขียนใช้อ้างอิง และใช้ศึกษาค้นคว้าในการเสนอรายงานโดยเลือกเอา เฉพาะที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็นในอันที่จะเอื้อประโยชน์ แก่ผู้อ่านที่ประสงค์จะค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือหรือ เอกสารที่อ้างอิงไว้

บรรณานุกรม อาจเป็น รายชื่อหนังสือ เอกสาร โสตทัศนวัสดุ เช่น แลบบันทึกลเสียง แลบบันทึกรภาพ หรือแหล่งอ้างอิงข้อมูล อื่นๆ เป็นต้นว่า อินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์ ที่ผู้เขียนใช้ ศึกษาเป็นข้อมูลในการทำรายงาน ซึ่งผู้เขียนรวบรวมไว้อย่างเป็น ระบบเพื่อให้ผู้อ่านที่สนใจสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้

ภาคผนวก เป็น เนื้อหาหรือข้อมูลที่ไม่ได้เป็นเนื้อหาของรายงาน โดยตรงแต่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษาซึ่งผู้เขียน คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน

หลักการเขียนนามผู้แต่งในบรรณานุกรม

1. ชาวต่างประเทศใช้นามสกุลเท่านั้น

2. ชาวไทยให้ใส่ชื่อก่อนแล้วตามด้วยนามสกุล ไม่ว่าจะเอกสารที่นำมาอ้างจะเขียนด้วยภาษาไทยหรือต่างประเทศ

ถือว่าเป็นการยอมรับเป็นสากลสำหรับประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับชื่อแรกหรือชื่อต้น

(เปลื้อง ณ นคร, 2511: 160)

(Kasem Suwanagul, 1962: 35)

3. กรณีผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์
ให้ใส่ไว้หน้าชื่อ

(กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, 2516: 40)

(พระยาอนุমানราชชน, 2510: 20)

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ [จวน อุฏฐายี],
2512: 61- 65)

4. ตำแหน่งทางวิชาการอื่น ยศ คำนำหน้าวิชาชีพ เช่น
ดร. ศาสตราจารย์ พันโท ให้ใช้แต่ชื่อ ยกเว้นเป็น
นามแฝง ให้ใช้ตามนามแฝง เกษม สุวรรณกุล, 2505: 35)

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. 2533. การเขียนโครงการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์นี้ พับลิชชิ่ง.

Kerlinger, F.N. 1973. **Foundations of Behavioral Research**. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร ปีที่ (ฉบับที่ ถ้ามี): เลขหน้า.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2536. เทคนิคการใช้แบบสอบถามสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. ปีที่ 17 (ตุลาคม — พฤศจิกายน): 3-21.

Wiley, Deborah Lynne. "Can the traditional abstracting and indexing services survive? Database 17. December, 1994. P. 18-24.

บรรณานุกรมจากการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์, (พ.ศ., เดือน วันที่)

ที่อยู่ของผู้ให้สัมภาษณ์

นพ นพประไพ, (2548 ธันวาคม 1) 258 หมู่

1 ชุมชนบ้านเขมร สามเสน 13 เขตดุสิต

กรุงเทพฯ

การจัดลำดับของเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม

- จัดลำดับตามตัวอักษรของผู้แต่ง ภาษาไทยใช้ชื่อต้นภาษาต่างประเทศใช้ชื่อสกุล และจัดลำดับให้ภาษาไทยอยู่ก่อนตามด้วยภาษาต่างประเทศ
- ถ้าอ้างอิงหลายเล่ม โดยเป็นของผู้แต่งคนเดียวกันให้เรียงลำดับปีที่พิมพ์เอกสาร โดยให้เรียงปีจากปีน้อยไปมาก

- ในแต่ละรายการเขียนให้ชัดเจนซ้ายของหน้า
กระดาษ หากเขียนไม่จบในบรรทัดเดียวกัน บรรทัดที่
สองและบรรทัดต่อไปให้ย่อหน้าโดยเว้น 5 ตัวอักษร
นับจากอักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง แล้วเริ่มพิมพ์ใน
ระดับตัวอักษรที่ 6

- การลงรายการสิ่งพิมพ์ของผู้แต่งคนเดียวกันที่อยู่
ลำดับต่อกันขีดเส้นยาวเท่ากับชื่อผู้แต่งในลำดับก่อน
ยาวจำนวน 15 ตัวอักษร (15 เคาะ)

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2539. หลักและวิธีวิจัยทางส่งเสริม
การเกษตร. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน กรมส่งเสริม
การเกษตร.

_____ . 2546. คู่มือการเขียนโครงการ/
รายงานการวิจัย และรายงานผลการปฏิบัติงานตามงาน/
โครงการ(ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
รายงาน

เป็นส่วนที่ให้รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้
ในการดำเนินงาน หรือเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เช่น
แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือ สูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดของ
การวิเคราะห์ข้อมูล อาจมีหรือไม่มีก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม
ของรายงานอาจจะประกอบด้วยภาคผนวกย่อย ๆ หลายส่วน
การเริ่มภาคผนวกย่อยทุกครั้งให้ขึ้นหน้าใหม่ เช่น ภาคผนวก ก
ภาคผนวก ข ภาคผนวก ค

